

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejel nan velja:

Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemana velja:

Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za jeden mesec 1 gld.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.

Posamne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserte) vsprejema upravnništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarni“ Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Vredništvo je v Sementških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedej in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Vredništva telefon-štev. 74.

Štev. 275.

V Ljubljani, v sredo 30. novembra 1898.

Letnik XXVI.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom pričenja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEK“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. Četrt leta 3 gld.

Pol leta 6 „ Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. Četrt leta 4 gld. — kr.

Pol leta 8 „ Jeden mesec 1 „ 40 „

Upravnništvo „Slovenec“.

Državni zbor.

Dunaj, 29. novembra.

Obstrukcija! Taktika se je že udomačila po vseh avstrijskih kronovinah in v vseh jeziki. Obstrukcija je levica minolo leto dirala do skrajnosti, z nožem in stolom, pestjo in grlom; strmoglavila je ministerstvo ter razgnala parlament, da bi vedni usilila svoje nanenje ter narekovala svoje sklepe. Da se tako brezozirno postopanje ne strinja z ustavnimi pojmi in navadami, za to se niso zmenile »ustavoverne« stranke. Letošnje pomlad je divja, javna obstrukcija zgubila svojo privlačno silo; lanski »junaki« so zgubivali svoj sijaj ter dobivali podobo harlekinov in pouličnih pretepačev. Skratka: levica sama se je sramovala lanskih svojih škandalov in pričela novo taktiko, tajno obstrukcijo. In ta se kaže v pogodbenem odseku. Kakor znano, je že z minolim letom potekla desetletna pogodba z Ogersko in obe vladi sta si morali pomagati s provizorijem, ker parlament nista dognala nagodbe. Grof Thun je zastavil ves svoj vpliv, da bi pravočasno avstrijski parlament izvršil to nalogo, toda tiha obstrukcija je ta načrt preprečila. Kakor kaže, niti do srede decembra ne dožene »temeljnih in stvarnih« razprav o prešičji reji, živinski kugi in kurji šlepoti. In gospoda, ki trati dragi čas s praznimi in neplodnimi razpravami, nima toliko poguma, da bi brez krinke na obrazu povedala, kaj hoče ali česa noče. Morda jih ni 20 poslancev na levici, ki bi bili načeloma proti nagodbi, in vendar vsa opozicija kot jeden mož zavlada nagodbo ter dela Mažarom v roke. Seveda se izgovarja v javnosti, da hoče le boljše, pravičnejšo nagodbo, dasi je obče znano, da bi levičarji pritrdili brez ugovora tej nagodbi, ko bi bili na konju. Torej je vse le komedija na škodo Avstriji; gospodarske koristi žrtvujejo nemškemu šovinizmu, nemški vzajemnosti.

Kakor pa poročajo levičarska glasila, bode levica zopet pričela javno obstrukcijo, češ, da to zahtevajo koristi nemškega naroda. Kot povod so si izbrali nemški nacionalci »češke postulate« ter vladi nastavili zanjko. Ako namreč vlada kmalu ne odgovori na dr. Hohenburgerjevo interpela-

cijo, odgovori levica z brezozirno obstrukcijo; ako pa odgovori ter potrdi poročila o čeških zahtevah, ima levica zopet povod za obstrukcijo. Ali se vse opozicijske stranke pridružijo obstrukciji, to danes ni gotovo, a gotovo je, da bode obstrukcija tem nevspešnejša, čim brezozirnejša. Vlada se jej ne sme udati, ker sicer greši proti vsaki avtoriteti ter državo žrtvuje političnemu vrtincu. Kakor kaže, bo državni zbor letos k večjemu rešil načrt o služabniških plačah, o uravnavi Donave in lokalnih železnicah. Konec decembra se bržčas zberé deželni zbori in sredi februarja zopet državni zbor.

Današnja seja je trajala le dobre tri ure; zbornica je brez daljše debate vsprejela nagodbo z Japonskim. Poročevalec dr. vitez Kozłowski je v daljšem, izvrstnem govoru opisaval naše trgovinske razmere ter utemeljeval predloženi načrt. Dr. Lecher je seveda našteval razne pomankljivosti v nagodbi, Biankini in Vuković sta s toplimi besedami vladi priporočala dalmatinsko mornarico in železnične zveze, dr. Mayröder pa se je morčeval, češ, da Avstrija povsod in vedno šepa za drugimi državami in da je ta nagodba le kopija nemške. Govoril je tudi trgovinski minister baron Dipauli ter stvarno zagovarjal načrt nagodbe, katero je zbornica vsprejela en bloc; le nemški nacionalci so pri glasovanju obseleli.

Dr. Pfersche izživlje.

V predzadnji seji je dr. Pfersche, ki je profesor na nemškem vseučilišču v Pragi in znan kot junak z nožem iz lanske obstrukcije, očital češkimi poslancem, da so izvali in plačali znane izgrede v Pragi. V imenu čeških poslancev je dr. Herold takoj odločno zavrnil trditve Pferschete kot neresnične. A danes se zgaga Pfersche zopet oglasi ter nasproti dr. Heroldu vzdržuje svojo trditve. Dr. Herold med velikim nemirom odgovarja, da je dr. Pferscheta trditve zlobna laž, dokler je ne dokaže. Dr. Pfersche zahteva, naj poseben odsek preiskuje stvar ter zbornici poroča, tej zahtevi se pridruži tudi dr. Herold, in zbornica soglasno vsprejme predlog, da se takoj po seji izvoli odsek po posameznih oddelkih ter že v prihodnji seji, ki bode šele 5. decembra, zbornici predloži svoje poročilo, oziroma nasvèt. A pri tej priliki se uname dolga, živahna debata o poslovnem redu. Podpredsednik dr. Ferjančič namreč naznani, da bode prihodnja seja šele v torek, a levičarji rinejo po konci ter razsajajo vsevprek. Dr. Funke opiraje se na poslovnik zahteva sejo že jutri, češ, da mora grajalni odsek v zadevi Herold - Pfersche v 24 urah poročati v zbornici; Wolf se tej zahtevi pridružuje ter zahteva glasovanje po imenih. Debate so se udeležili se Kaiser, dr. Engel, Prohazka, grof Stürgh, dr. Pattai in privilegovani kričarji. Kaiser zahteva sejo za jutri in o tem predlogu predlaga glasovanje po imenih. Mnogo poslancev z leve in desne se umakne na hodnike. Začetkom glasovanja je izid negotov. Predlog levičarjev je desnica odklonila s 139 glasovi proti 114. Velik krik na levici, ker podpredsednik takoj zaključil sejo.

Narodni boji.

(Predaval pri zborovanju podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Celovcu, dne 4. nov., g. Valentin Podgorc.)

(Konec.)

Sedanji položaj.

Da, Slovan ne pogine, preveč jih je — a obrnimo svojo pozornost na nas peščico Slovencev. Spoznajmo naš položaj: skrajno nevaren je! Nova doba, ni kot stara je bila, novi čas živi hitreje in ob narodnih mejah vidimo padati list za listom z vej velikega debla. V dobi prostosti, v dobi omike in napredka uklenili so nas obmejne Slovence v spono, ki bi jih nobeden svobodoljubni narod ne nosil. Mi pa smo že dalj kot 1000 let navajeni hlapčevati, uklanjati se, pustiti druge skrbeti za se in zanemarjati sebe. Ali ne bomo dozoreli kmalu do prostosti? In če smo zreli, zakaj je še nimamo, zakaj jo vedno še od nekom — od svojih nasprotnikov pričakujemo?

La liberté ne se donne pas: on la prend, mais pour la prendre il faut être homme! (Lacordaire.)

Prostosti, da bo naš narod uravnaval sam svoje najsvetejše zadeve, nam nasprotniki dobrovoljno nikdaj dali ne bodo, Slovenec si jo mora vzeti, in da si ji bo mogel vzeti, — mora biti mož!

Mož, mož — a teh nam primanjkuje! Kaj pa so naši Slovenci, ki jih je poslala slovenska mati v mesta? Res: »Not every blossom ripens into fruit.« (Longfellow.)

Vsakteri cvet ne dozori v sad, a pri nas razjeda neki črv skoro da ves cvet slovanske lipe. Žalujemo štejejo poturice v nasprotnem taboru in kar so v 11. veku Lahi pravili o Nemcih:

Un Tedesco italianizzato è un diavolo incarnato — to podpišemo še mi o naših janičarjih.

Nevarnost je skrajna — a mi? Razdeljeni se smešimo pred svetom, v najsvetejših narodnih zadevah ločen je bore Slovenec! Kje pa je stara tradicija o slovanskih vojskah, ko je pravljeno vse nastopilo pot do zmage — sivolasi starec do petnajstletnega mladeniča?

Nevarnost je velika.

Treba je pogledati bodočnosti v oči, ter zapati v sebe. V sili smo, a

Ther is no virtue like necessity (Shakespeare).

Ni moči tako silne, kakor sila!

Danes tukaj zborujemo v družbi Ciril - Metodovi.

Častiti gospodje, dragi prijatelji: ali je mogoče, da bi morala družba teh par zavodov, ki jih ima, katerega opustiti, ker se naše občinstvo za stvar premalo zanima? Da, čitali smo tako v časnikih, torej mi ne moremo, ali nočemo več vzdržavati par redovnic, posvetujočih narodu vse svoje življenje? Narod za nje ne bi imel vsakdajnega kruha? Kje je naša možka čast, ako smo tako daleč zabredli?

Če za to malenkost nimamo moči, potem pustimo rajše naše sanje o bodočnosti! A ne, pustiti jim ne smemo, slavna preteklost nas mora navdušiti, da gremo v boj za dom, kakor nekdaj očetje naši — πικρὴ γὰρ.

Daljni so naši načrti; govoriti smo začeli o hrvatskem pravu, pozabivši svojo tugo in slabost. Dovolite mi, da s tem sklenem. Zgodovinar pravi: »Hrvatska država se mora uresničiti, Hrvat mora dol proti jugu v Rumelijo, Plovdiv, Adrianopol, on si mora pridružiti ondodna ljudstva, vsaj so z njim istega plemena in loči jih samo nesrečno grško pravoslavje. Kdor se brani delati za to, naj ga meč ugonobi. »Wer einzutreten verweigert, über den das Schwert«. Nazadnje mora vendar enkrat se združiti jugoslovanska oblast, ter posaditi na Sofijno svetišče blaženi, rešilni, latinski križ. Kar je Gregor VII. želel, se bo izpolnilo, njegove misli niso iz mesa, marveč iz krščanstva se izcimile in slovansko ljudstvo ima kot neminljivo oporoko, blagoslov tega papeža. (Gfrörer byc. Gesch. r. 213).

Da, najslavnejšega, najsvetejšega papeža bo-lestna želja bila je Jugoslovanov združitev in njihov napredek, delujmo v ta namen ne iz sovraštva do drugih narodov, marveč iz ljubezni do svoje domovine: *πατρισμα*, vsi stari in mladi, duhovniki in lajki, naš vbogi rod nikogar pogrešati ne more in meč nad takega, ki sodelovati noče.

Politični pregled.

V Ljubljani, 30. novembra.

Nagodbni provizorij. »Fremdenblatt« poroča, da sta se sinoči ob 11. uri odpeljala minsterski predsednik grof Thun in finančni minister dr. Kaizl v Budimpešto, od koder se vrneta danes zvečer. To nenadno odpotovanje zastopnikov naše vlade v Budimpešto je vsekako v zvezi z nagodbnim provizorijem, s katerim se morata sprijazniti obe vladi, ker ni več prav nikake nade, da bi se nagodbno vprašanje rešilo letos pravočasno parlamentarnim putem. Vladama je sicer dobro znano, da bodeta s tem svojim korakom zadeli ob hud odpor od strani obeh opozicij, toda pomagati si ne moreta na nikak drug način, kajti dosednji nagodbni provizorij poteče z zadnjim decembrom. Sklenili bodeta toraj vladi s pomočjo paragrafa 14 oziroma na Ogerskem s pomočjo znane *ex lex* najbrže zopet celoletni nagodbni provizorij, akoravno bi se tak provizorij smel uveljaviti praviloma samo jedenkrat. V teku prihodnjega leta bodeta vladi zopet poskusili svojo srečo, ako ne s sedanjim, pa z novim parlamentom.

Proti nemški obstrukciji vsaj za dobo, dokler je na dnevnem redu nagodbno vprašanje z Ogersko, izjavila se je te dni linška trgovinska in obrtna zbornica, katere predsednik Wimhölzer je v državnem zboru član slobodne nemške zveze. Jeden članov je predlagal, naj se načelniku izreče nezaupnica, ker ne rogovili z ostalimi opozicijonalcem in se je v nekem odseku celo dal voliti predsednikom. Toda za ta predlog ni razun njega nihče glasoval. Predsednik Wimhölzer se je nato zahvalil za izkazano zaupanje, ter izjavil, da se mora dognati nagodba z Ogersko, ne sicer taka, kakor jo želi vlada, marveč predelana, in v to svrhu je nujno potrebno, da se vrši razprava v zbornici in sicer mirna, stvarna razprava. S temi besedami je član opozicije indirektno obsodil nečuvno rogoviljenje nemških kričarjev, mej katerimi je bil in je še tudi sam. Njegovi tovariši v parlamentu mu zato ne bodo posebno hvaležni.

Mej Italijo in Turčijo je navstal pred kratkim nek razpor, ki je sedaj deloma sicer poravnan, vendar bo pa treba še kakih energičnih korakov, ako bo italijanski parlament to zahteval. Povodom potovanja nemškega cesarja podal se je namreč časniški poročevalec Sartorelli v Jaffo, da bi sledil cesarju na njegovem potovanju ter poročal gotovim listom. Turška policija ga je pa v Jaffi prijela, ker ga je sumila za anarhista, ter ga vtaknila v ječo, akoravno je imel pri sebi potrebna izkazila. Za mnenje pa tudi ni prašala italijanskega poslanika. Italijanska vlada je energično ugovarjala temu postopanju, toda turška oblast se na prvi opomin ni prav nič zmenila. Še le na drugi resen opomin je osvobodila Sartorellija. Interpelant, ki je vprašal vlado po tej zadevi, z odgovorom ni bil posebno zadovoljen in ne ve se, kako bo opozicija razsodila zadevo. Vendar pa najbrže kaj hujega ni pričakovati.

Na Kretti še vedno gospodarijo admirali štirih velesil in hočejo pripraviti pot novoimenovanemu nadkomisarju princu Juriju, ki v malo

dneh dospe na otok. Pred vsem so določili, da mora princ Jurij priznati pokroviteljstvo sultanovo nad Kreto s tem, da se na kakem utrjenem mestu razobesi turška zastava. Večina poslanikov je tudi določila, naj se zastava razobesi samo v trdnjavi Suda in sicer poleg zastav ostalih štirih velesil. Temu je ugovarjal ruski admiral Skrydlow, ker je mnenja, da določitev kraja spada le v področje nadkomisarja. Nadalje je naročeno princu Juriju, da mora takoj sklicati narodno skupščino in pred vsem izdelati nekak zakon, po katerem so zajamčene pravice in svoboda pripadnikom vseh ver. Nadkomisarjem je imenovan princ Jurij za sedaj le za dobo treh let. Posojilo v znesku štirih milijonov se bo porabilo za preosnovo uprave. Na sultanovo pritožbo prti imenovanju je car Nikolaj odgovoril, da mora obžalovaje priznati, da želji more ugoditi.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, 29. novembra.

Pričetkom današnje izredne seje je naznanil župan najpreje, da mu je doposlal biskup Strossmayer svoto 1000 gld., za katero naj se omisli druga slika za mestno dvorano, ki naj predstavlja Slovence iz obmejnih pokrajin, kako teže proti središču Slovenije, beli Ljubljani. K temu je napotil biskupa čim g. Gorupa, ki je poprej daroval jednak znesek za jedno sliko v mestni dvorani. Župan pripomni, da je v zadevi te slike že govoril z umetnico gospodičino Kobilco. Na predlog dr. Tavčarja se izreče darovatelju soglasno najiskrenejša zahvala. — Nadalje omeni župan, da se je deputacija mestnih uradnikov zahvalila za povišanje plač, da se je v Trstu ustanovil važen in prepotreben zavod sv. Nikolaja ter si izprosi dovoljenja, da mu sme doposlati 50 gld. podpore. Nato prečita dopise trboveljske premogokopne družbe v zadevi oddaje premoga tukajšnjim trgovcem in konečni vspeh, da bo družba v bodoče pazila na to, da bodo ostali prodajalci, ki ne dobivajo premoga neposredno iz Trbovelj, dobivali blago pri treh znanih trgovcih za normalno določeno ceno. — Konečno pa je župan prebral dopis deželnega predsedstva, v katerem isto obširno utemeljuje potrebo ustanovitve mestne tržnice in ljudske kopeli ter naroča magistratu, naj stavi v tem oziru obč. svetu primerne nasvete in poroča o dotičnih sklepih. K temu dopisu pripomni odb. Plantan, da je napravil nanj zelo čuden vtis. Dopis kaže, da deželna vlada ne zasleduje razprav v obč. svetu in torej svetuje, o čemer je mestni svet že pred jednim letom sklepal. — Da se omisli ljudska kopelj, je mestni svet ljubljanski že v seji dne 21. decembra l. l. na predlog županov soglasno vsprejel dotični predlog in je nerešeno le še financijelno vprašanje. Jednako je obč. svet že nebrojnokrat razpravljaj o napravi mestne tržnice. Obe vprašanji sta torej v mestnem zboru že našli tla polna sporazuma in je popolno odveč, da vlada opozarja na nju. Z nasvetom županovim, naj bi se ta dopis odstopil policijskemu ozir. finančnemu odseku, se poročevalec nikakor ne strinja, marveč predlaga, naj se vladi kratko odgovori, da je naprava teh dveh predmetov že sklenjena. — Odb. dr. Krisper se zelo čudi, da vlada še vedno nemški dopisuje slovenskemu občinskemu zastopu, ko imamo vendar zagotovilo osrednje vlade, da se bo varovala jezikovna ravnopravnost. Manjše občine, in to celo v obmejnih deželah, so že dosegle, da jim politična oblastva slovenski dopisujejo, Ljubljana, prva slovenska občina, pa mora še vedno vsprejemati od te strani nemške dopise. Izgovor, da vsi odborniki umejo nemški, tu nikakor ne velja, ker prisostvuje sejam občinskega sveta občinstvo, ki ima pravico nadzorovati delovanje mestnega zbora, katero pa nihče ne more prisiliti, da bi se učilo nemščine. Govornik vsled tega predlaga, naj se za bodočnost izprosijo od vlade slovenski dopisi. — Župan še pripomni, da je vladi takrat takoj prijavil sklep o ustanovitvi kopeli v spomin vladarjeve petdesetletnice, na kar se oba predloga vsprejmeta z veliko večino.

Tovarna za lep prepusti mestni občini brezplačno večji kos sveta za dobavo gramoza, vsled česar se mestni občini prihranijo vsakoletni stroški, tovarna bo pa dobila na ta način brez stroškov toli potrebno ponikovalno jamo, kamor bi se odtekala onesnažena voda, s čimur bo precej ustrezno vodmatskim prebivalcem.

Nato se preide na dnevni red. Poročilo o najetju 2 1/2 mil posojila in vsa poročila polic. oda. se obravnavajo v prih. seji, ki se vrši prihodnji torek.

O dopisu knezoškofijskega ordinarijata v zadevi zidanja cerkve na Barji poroča odb. Lenče. V dopisu se omenja, da je pokojni Ivan Kosler v svoji oporoki zapustil 6000 gld. za zidanje nove cerkve na Barju s pogojem, da se denar plodonosno naloži in ako se v teku desetih let ne prične z zidanjem ali ne podaljša določeni rok, obrne v druge dobrodelne namene. — Da se ta želja pokojnega uresniči in ustreže faktični potrebi, prosi ordinarijat primerne prispevka od mestne občine. Prošnjo je izročil župan odseku s priporočilom, naj se v to svrhu dovoli počenši z l. 1899 zaporedoma 10 let znesek po 500 gl. pod enakimi pogoji, kakor so navedeni v omenjenem ustanovnem pismu.

Odbornik dr. Tavčar pripomni, da bi ne bil proti temu, če se zgradi cerkev, posebno če se res ustanovi ekspozitura, toda ne strinja se pa z nasvetom, da bi se sicer prispevek porabil v dobrodelne namene, marveč predlaga, naj se določi znesek, ako se ne porabi v prvotni namen, v kak drug občinski namen.

Po pojasnilih poročevalčevih, da imamo dovolj potrebnih zavodov, se vsprejme predlog odsekov.

Prošnji mestnih čuvajev na Gradu za prispevek h kurjavi se ugotovi s tem, da se dovoli vsakemu po dva sežnja drv. Poročevalec odbornik Lenče.

Odbornik dr. Hudnik poroča o prošnji prebivalcev št. Jakobskega predmestja, naj se razvoj tega okraja npravno in gmotno povzdigne in sicer s tem, da se 1. na šentjakobskem trgu napravi trg za prodajo živil vsake vrste in drv in naj se v to svrhu priklopijo trgu še sedanje Trubarjeve ulice, 2. šola in župnišče čim preje zgradita in v to svrhu odkupita dve hiši poleg nekdanje redute; 3. v Florijanskih ulicah, na Karlovski in Ižanski cesti naj se poskrbi za boljšo razsvetljavo; 4. cesta na Starem trgu naj se primerno razširi; 5. Tesarske ulice naj se odpro in podaljšajo; 6. Prulam naj se oskrbe potrebne ceste in most na Opekarsko cesto; 7. zloglasna hiša naj se odpravi. — Poročevalec pripomni, da ta prošnja, katero so podpisali skoro vsi hišni posestniki, ni povsem utemeljena, ker je okraj res nekako zapuščen, vendar je to prikazen, ki se težko odpravi. Glede trga predlaga, da se za sedaj premesti tja le prodajo drv s cesarja Jožefa trga, glede sadnega in zelenjadnega trga se pa mogoče pozneje pokaže kaka prilika. Gradnja deklishe osemrazrednice je že sklenjena, o zidanju župnišča se pa ne more preje govoriti, predno niso dognana pogajanja z vlado, vendar pa je gotovo, da pride župnišče tik šole. Razsvetljava navedenih cest je jednaka ostalih delov mesta, obločnice bi bile predrage. Za regulacijo Starega trga manjka potrebnega denarja, izvedla se pa bo, ako se uresniči projektovana mestna železnica; podaljšanje Tesarskih ulic za sedaj ni potrebno; Prule dobe v kratkem nujno potrebne ceste, z gradnjo mosta pa treba počakati, da se regulira struga Ljubljanice. Kar se pa tiče odprave zloglasne hiše v Zvonarskih ulicah, imajo o tem odločevati le poklicani faktorji, in to je deželni in mestni zdravstveni svet ter zdravniška zbornica, ki bodo kmalu izrekli svojo sodbo. Dotlej se ne more ničesar ukreniti in toraj odsek glede tega ne stavi nikakega nasveta. — Župan še pojasni, da je te dni posebna deputacija zagotovila, da bo za odkup hiš poleg redute prispevala z večjo svoto kranjska hranilnica. Ako se to uresniči, bo vprašanje glede župnišča kmalu rešeno. Po teh pojasnilih se sklene v tem smislu odgovoriti prositeljem. (Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 30. novembra.

(Vladarska 50letnica.) Ljudska posojilnica v Ljubljani naznanja, da bode na dan vladarske petdesetletnice t. l. cel dan zaprta. — Slovenskemu krščansko socijalnemu delavstvu v Ljubljani priredi »Slovensko katoliško delavsko društvo« v proslavo cesarjevega jubileja v petek dne 2. decembra točno ob 6. uri zvečer javni društveni shod v veliki dvorani »Katoliškega Doma«. Vspored: Jubilej Nj. Veličanstva cesarja.

Po shodu zabava v gostilniških prostorih. — Vsi častiti člani Marijine bratovščine se uljudno vabijo po odboru, da se v praznovanje vladarske petdesetletnice Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. vdeležijo slovesne sv. maše, ki se bode darovala v cerkvi sv. Florijana v petek 2. decembra t. l. ob 6. uri zjutraj. — Minister za železnice je določil, da je tudi za železniško področje petek 2. decembra praznik, ter da se v petek ne bo za tovarne vlake nobeno blago sprejemalo in nobeno oddajalo, le brzovozno blago se vsprejema in oddaja.

(Priateljski večer.) Opozarjamo, da je danes ob osmih priateljski večer, pri katerem govori dr. Aleš Ušeničnik o »modernem katoličanstvu«.

(Deželni predsednik) baron Hein je, kakor poroča »Wiener Zeitung«, vsled cesarjevega odloka — ad personam uvrščen v tretji plačilni razred, v katerem so cesarski namestniki.

(Slavoslovna predstava.) V proslavo vladarjeve petdesetletnice bo v petek, dne 2. dec. v deželni gledališčni slavoslovna predstava z naslednjim vspevom: »Cesarska overtura«, proizvaja vojaški orkester; »Prolog«, sost. E. Gangl, govori režiser R. Inemann; A. Nedvied »Avstrija moja«, pojo pevski društva: Glasb. Matica, Ljubljana, Slavec in Trgov. pevsko društvo pod vodstvom koncertnega vodje g. M. Hubada; »Naš cesar«, jubil. igra v 1 dejanju; »Slavospev Karolu V.«, III. dejanje iz opere »Ernani«. — Začetek ob 7½. uri.

(Hribarjeve pesmi.) Znani slovenski pesnik g. Anton Hribar Korinjski je pod naslovom: »Pevčice milemu narodu« izdal I. zvezek svojih pesmij. Lična knjiga se priporoča v obilen nakup. Cena krasno vezani knjigi je 1 gl. 50 kr. po pošti 10 kr. več. Strokovno oceno prepuščamo veščakom.

(Javno predavanje.) Prihodnjo nedeljo bode v »Slovenski krščan.-soc. zvezi« v Ljubljani predaval č. gosp. vodijski in prvomestnik »Družbe sv. Cirila in Metoda« Tomo Zupan o »Družba sv. Cirila in Metoda z ozirom na cesarjev jubilej«. Na to velezanimivo predavanje že danes opozarjamo. Predavanje se prične točno ob 6. uri zvečer v »Katoliškem Domu«.

(Graške vesti.) V soboto 26. listopada je priredila graška akademična podružnica sv. Cirila in Metoda prvi letošnji zabavni večer. Nestrpni in zagrizeni »Grazer Tagblatt« ga je skušal sicer preprečiti, piščo, naj pristojni in merodajni krogi vendar za božjo voljo skrbé, da ne bodo več obrestni Slovenci tako nesramno izzivali miroljubnih graških Bismarckovcev s svojimi veselici in da ne bodo več kazili pristnogermanskega značaja najbolj nemškemu mestu Gradcu. Za zdaj je ostalo to ščuvanje brez vspeha, nemški burši, priznani hujskači, so to pot ostali mirni, bržkone jih je lani fml. Succovaty preveč radikalno zdravil v njih vsenemški vročini — veselica se je vršila brez zaprek. Dasi se ni že davno priredilo nobene slovenske veselice v Gradcu, vendar je bila v soboto udeležba prepričala. Mnogo odličnih mož in družin, ki se štejejo med stebre slovenstva v Gradcu, smo pogrešali na veselici. Sicer pa si prihranimo za drugič obširnejše razmotrivanje, zakaj ne napreduje slovenska stvar v Gradcu navzlic tolikemu številu Slovencev v vseh družabnih slojih. Vspeh zabavnega večera je bil drugače dovoljen.

(Nevarno je obolel) preč. gosp. Primož Peterlin na Poljanah pri Ribnici. Hudo trpeči bolnik se priporoča duhovskim sobratom vemento.

(Iz Celovca) 29. nov. Danes stavlja v občinskem zboru celovškem zastopnik koroške posojilnice obč. svetnik Kollmeier in 14 dr. predlog, naj se ozirom na agitacijo Slovencev in Čehov na Koroškem v bodoče sprejemajo v službo občine celovške samo Nemci. Le tako naprej. Upamo, da Slovenci v takih okoliščinah ne bodo več puščali svojega denarja v »Koroški posojilnici«.

(Iz Novega Mesta.) Novi, krasni most čez Krko je blagoslovil pretečeno sredo proš dr. Elbert ob asistenci gg. kanonikov in šmihelskega župnika. Okrajni glavar pl. Vesteneck je v nemškem in slovenskem jeziku povdarjal njega važnost in ga izročil prometu. Župan dr. Šegula se je zahvalil vsem onim, ki so pripomogli, da se je zgradil tolikanj potreben most, in ga vsprejel v

mestno oskrbovanje. Navzoči so bili mestni odborniki, župan in odborniki občine šmihel-stopiške, nekaj uradnikov in mnogobrojno ljudstvo. Novo Mesto je dobilo s tem mostom lep okrasek in lep pripomoček k nadaljnemu razvijanju.

(Konjice na Štajarskem.) Pri nas se posilnemstvo z nečuvno oholostjo šopiri ter nas naši nemški gosti nehoté spominjajo na basen o ježu in lisici. Naša požarna bramba, o kateri govoré, da ima s politiko več opraviti nego z ognjem, nosi kape pristno pruskega kroja. Njen pozdrav je »Heil!« in nje himna »die Wacht am Rhein«. Občinski očetje posadili so v najnovejšem času občinskemu slugi ali redarju ali, ako hočete, beriču na butico kapo podobno črnemu lončnemu pokrovu obvezanemu s širokim rudečim trakom, kateri je spodaj zlato obrobljen, kar je baje znak prave pravcate frankfurtarske velenemške kape. Pravijo, da ima največ zaslug za ta prusaški napredek naš eksžupan, tukajšnji zdravnik. Velika nemška generalogija tega junaka ne sega visoko nazaj, ker ime mu je Simoni-tsch in zibelka je njegovemu očetu in bojda tudi njemu tekla sredi Slovenskih goric. Ta mož, poln goreče navdušenosti za Wolfijanstvo, videl je take kape v Celju ter da Konjice ne zaostanejo v tekmovalstvu za blaženo pangermanstvo za Celjem, omislil je take »riglice« tudi tukajšnjim reprezentantom nemške misli in besede. Kako že pravi pregovor? Menda: »Vidjela žaba, gdje se konj kuje, pa i ona digla nogu«. Čuditi pa se nam je po pravici potrpežljivosti tukajšnjega prebivalstva, ki je po ogromni večini slovensko, nasproti taki nezasižani, da ne rečem izdajski predrznosti. Pa kaj hočete, ko sam sod. pristav sprejme Wolfa, kedar pride vprizarjat protiaustrijskega tuljenja, najgostoljubniše v svojo hišo. Kaj ne, dobro se godi nemškemu gostom na slovenskih tleh?

(Orglarska šola.) Ako se ozremo na polje cerkvene glasbe, mora pač vsakega veseliti, kako velik je napredek, odkar obstoji orglarska šola. Vsako leto pride iz nje po več izvežbanih organistov, ki potem v svojih službah razširjajo cecilijanske ideje. Žal da so službe večinoma jako slabe, da se marsikateri revež komaj preživi. Ako je učenec nadarjen in poslušen, prisvoji si v dveh ali treh letih mnogo glasbenih ved, kakor iz harmonije, kontrapunkta, generalbasa i. t. d. Pa tudi marsikateri talent se zakopje s tem, da mora prej iti na službo, predno se je dobro izučil, ker se ne more v šoli vzdržavati. Samo nekaj se mi zdi še neobhodno potrebno v naši orglarski šoli. Neizogibno potrebno je namreč dobremu organistu, da ume kolikor toliko latinskega jezika; in tega se orglarski učenci nimajo prilike učiti, dasi bi jim to veliko koristilo. In vendar bi bilo tudi to na kak način mogoče, da bi se tudi ta predmet upeljal. Gotovo bi se dobil — saj upam — kak častiti duhovnik v Ljubljani, ki bi iz ljubezni do stvari vsaj par uric na teden daroval ukaželjnim siromakom. —kl.

(S plesa v vodo in smrt.) Z Jesenic se nam poroča: V nedeljo 20. nov. bil je v Trevnovi gostilni na Savi, kakor po navadi, ples. V veselju družbi bil je tudi 45 letni Anton Dobravec, tovarniški delavec na Savi, s svojo ženo. Bilo je že čez polnoč, ko so se začeli gostje pripravljati na odhod. Tudi Dobravec gre ven, žena je pa še v gostilni ostala. Ko pride slednjič tudi ona domov, ne najde moža. Kje je, kam je šel? »Najbrže je šel v kako drugo gostilno«. A nočaj ne. Zjutraj so ga našli vtopljenega v vodovodu, ki vodi Savo v tovarno. Le nekoliko korakov od stanovanja, na rakah pred Savsko kapelo, so ga izvlekli ven. Žalostna smrt. Tudi poglavje iz socijalnih in družinskih naših razmer!

(Vihar.) Iz Novega Mesta. V nedeljo zjutraj je razsajal tukaj strahovit vihar. Ob 8. uri zjutraj se je stermilo. Zabučalo je v zraku, nastal velik piš in začelo deževati. Ljudem je jemalo iz rok dežnike. S streh so letele opeke, s kapiteljskih poslopij vzlasti hudo, ker stoje na višini. Bilo je res grozno. V okolici novomeški je vihar naredil veliko škode pri slamnatih strehah. Tudi mnoge kozolce je razkril ali prevrnil. Trajal je jedno uro. Ljudje ne pomnijo tukaj kaj jednakega.

(Čehi in židje.) Bogata češka dežela tudi vzdihuje pod jarmom kapitalizma. To kaže zlasti silno množenje židovskega premoženja. Tam špekulirajo židje največ z žitom. Takih protokolovanih

žitnih židov je mej Čehi čez 400. — Poljedelci iz vseh krajev jim dovažajo žito, oni pa ž njim špekulirajo na svojo korist. Iz tega pa sledi, da je goljufan producent-kmet, in konsument-meščan, žid pa bogati vedno hitreje. Češka mesta prej niso trpela na glavnih trgih nobenega žida; kako drugače je pa sedaj! Danes so v židovskih rokah! Tako je v Kolinu, v Hrudimu, v Libercih, Boleslavu Píbramu, Táboru, Klatovih, da o Pragi in o Plznu ne govorimo, kjer je vse najboljše in najvrednejše že skoro židovsko. Na glavnem trgu v Kraljevem Gradcu imajo židje že vse hiše, samo škofijski dvorec se ni židovski. Obrtna (živnostenska) banka ima v takih mestih za zaupnega moža navadno žida, in ta poroča gospodi v Prago, komu se naj posoja, kdo se naj podpira itd. V mestnih zastopih teh mest že davno ne gospodari več staročeško poštenje, ampak bohotno se pase korupcija in vse gospode odbornike ima navadno na vrvi najbogatejši žid. Posamezna mesta imajo mnogo lokalnih listov, ki so večinoma od židov korumpirani in zaradi tega nepopisno podli. Ti časnikarji od te najostudnejše rane na češkem narodnem telesu odvrtačajo pozornost ljudstva s tem, da mu vedno pridigajo boj proti klerikalizmu.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 30. novembra. »Vaterland« poroča, da je cesar pisal kardinalu Schönbornu lastnoročno pismo, v katerem se njemu in vsem drugim avstrijskim škofom kar najiskreneje zahvaljuje za pastirsko pismo, katerega so izdali povodom vladarske petdesetletnice.

Dunaj, 30. novembra. Posl. Biankini je izstopil iz slovanske krščansko-narodne zveze zaradi tega, ker mu klub po vplivu Bulatovem ni dovolil staviti interpelacije zaradi občinskih volitev v Lisi, kjer so Bulatovci združili se z Italijani proti hrvatskim Starčevićancem.

Dunaj, 30. novembra. Odsek, ki naj presodi zadevo posl. Herold-Pfersche, se ni mogel osnovati, ker nemških poslancev ni bilo, da bi bili volili še jednega člana. — Nagodbeni odsek je imel danes dopoludne in popoludne sejo.

Dunaj, 30. novembra. Ministerski predsednik grof Thun in finančni minister dr. Kaizl sta odpotovala sinoči v Budimpešto.

Dunaj, 30. novembra. Gospodska zbornica je imela danes sejo, v kateri je potrdila pogodbo z Japanom. Tudi je bila na dnevnem redu vloga sodišča, da se knez Sapieha sme izročiti v tožbi posl. Stojalovskega radi žaljenja časti.

Dunaj, 30. novembra. Listi poročajo, da bo odlikovanih 2000 civilistov, 2000 vojakov, 1200 uradnikov in 300 žensk.

Dunaj, 30. novembra. V prisotnosti zborničnega predsednika dr. Fuchsa, mnogoštevilnih poslancev in cerkvenih dostojanstvenikov se je otvoril včeraj nižjeavstrijski katoliški shod. Papežu in cesarju so odposlali udanostne brzojavke.

Budimpešta, 30. novembra. Poslanska zbornica je z večino 146 glasov odklonila predlog opozicije glede jubilejske slavnosti ter s 150 proti 29 glasovom vsprejela predsednikov predlog.

Budimpešta, 30. novembra. Grof Thun je došel v Budimpešto ter se razgovarjal z Banffyjem in finančnim ministrom Lukaczem zaradi nagodbenih vprašanj.

Budimpešta, 30. novembra. Po daljši, zelo burni debati, v katero so posegli vsi voditelji opozicijskih strank in tudi baron Banffy, je konečno zmagala opozicija v toliko, da je prisilila predsednika, da je za včeraj umaknil svoj predlog in se o njem razpravlja in glasuje še le v današnji seji.

Berolin, 30. novembra. Glede Karolinskih otokov se čuje, da jih nekaj kupi Amerika, nekaj pa Nemčija.

Najcenejša srečka, ako se gleda na visokost dobitka, na absolutno varnost in na število dobitkov, je gotovo srečka državne dobrotne loterije, katerih izrebanje bo letos na Dunaji dne 15. decembra. 12.034 dobitkov te dobro znane loterije se izplača izključljivo v gotovem de-

narji. Glavni dobitnik znaša letos 200.000 kron; zraven tega je še veliko število dobitkov po 10.000 kron, 5000 kron, 3000 kron, 2000 kron itd. Posebno ugodno je to, da je zaradi pred- in podobitkov mogoče z jedno srečko zadeti več dobitkov. Jedna srečka stane le 2 gld. Dobiti jih je v vseh tobačnih trafikah in v menjalnicah.

Umrlí so:

27. novembra. Kristina Poltnig, trgovca hči, 6 let, Resljeva cesta 16, meningitis. — Anton Baznik, učiteljski pripravnik, 19 let, Martinova cesta 78, jetika.

28. novembra. Katarina Orossy, zasebnica, 57 let, Slomškove ulice 5, vmehčenje možgan.

29. novembra. Marija Jerovšek, zasebnica, 78 let, Florjanske ulice 21, ostarelost.

V bolnišnici:

27. novembra. Ana Škerjanc, posestnika hči, 3 leta, davica.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24. urah
29	9 zvečer	731,2	8,9	sr. sever	oblačno	
30	7 zjutraj	727,8	8,8	brezv.	megla	17,6
	2. popol.	728,6	10,4	sr. jzah.	del. obláč.	

Srednja včerašnja temperatura 11,6°, za 10-9° nad normalom. Sinoči se je blikalo; danes ob 1. uri popoldne kratka pa močna ploha.

Tržne cene v Ljubljani

dné 23. novembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, m. st.	10 60	Špeh povojen, kgr.	— 68
Rež,	8 80	Surovo maslo,	— 85
Ječmen,	8 —	Jajce, jedno	— 3 ⁵
Oves,	6 60	Mleko, liter	— 8
Ajda,	9 —	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	8 50	Telečje	— 60
Koruz,	6 50	Svinjsko	— 54
Krompir,	3 —	Koštrunovo	— 36
Leča,	12 —	Piščanec	— 45
Grah,	7 —	Golob	— 15
Fizol,	8 —	Seno, m. stot.	1 80
Maslo, kgr.	— 95	Slama,	1 60
Mast,	— 70	Drva trda, 4 kub. m.	6 80
Špeh svež,	— 62	„ mehka, 4 „	4 80

Trgovski pomočnik

vsprejme se takoj

v trgovini z mešanim blagom, star 18 do 24 let, z dobrim spričevalom, pri J. Š., št. 26 v Škocijanu pri Mokronogu. 805 3-3

Ivan Kordik, Ljubljana,

zaloga drobnine in igrač na drobno in debelo

Prešernove ulice št. 10-14,

pošilja po poštmem povzetju brez stroškov

svetilnice (lampioni)

za cesarsko jubilejsko slavnost,

kateri 5 do 6 ur gorijo.

25 kosov z držalom gld. 3—,

50 „ „ „ „ 5—.

brez držala 1 gld. cenejši.

825 4-4

V prodajalnici barv, firneža in olja trdke

A. Hauptmann

vsprejme se takoj pod jako ugodnimi pogoji

učenec,

kateri je dovršil z dobrim vspehom vsaj ljudsko šolo, je zmožen slovenskega in nemškega jezika in vsaj 14 let tar.

841 3-2

Naznanilo.

Podpisano načelstvo naznanja sl. občinstvu, da bode dné 2. decembra povodom vladarske petdesetletnice

pisarna ljubljanske okrajne bolniške blagajne zaprta.

Ljubljanska okrajna bolniška blagajna.

Ljubljana, dné 30. novembra 1898.

Iv. Kregar.

845 1-1

načelnik.

Razpisana je

služba organista in cerkvenika

pri farni cerkvi v Št. Juriju pri Kranju do 15. decembra 1898. Službo bo treba nastopiti dné 16. januarja 1899.

Prošnja s spričalom sposobnosti in zadržanja naj se pošlje podpisanemu.

Št. Jurij pri Kranju, dné 24. novembra 1898.

Anton Kukelj,

829 5-4

župnik.

IVAN KORDIK, Ljubljana,

Prešernove ulice št. 10-14,

priporoča svojo veliko zalogo

igrač in darila za Miklavža

na debelo in drobno.

Posebno velika zaloga

gumijastih in klopčinastih čevljev

najboljših izdelkov.

809 6-5

Razglas.

843 3-2

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani je v svoji seji dné 25. novembra 1898 pri posvetovanju o praznovanju jubileja 50letnega vladanja Njegovega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I. tudi sklenila: Naslednja želja naj se naznani potom dnevnih listov p. n. industrijem, trgovcem in obrtnikom:

2. december 1898 velja naj vsem trgovcem, industrijem in obrtnikom za praznik. Opravljajo naj se ta dan le ona dela, ki se navadno vrše ob nedeljah in praznikih.

V Ljubljani, dné 26. novembra 1898.

Trgovska in obrtniška zbornica za Kranjsko.

Št. 12354.

Razglas.

840 1-1

Dné 2. januarja 1899 l. ob 10. uri dopoldne vršilo se bode v deželni hiši (Turjaški trg št. 1)

XI. izžrebanje 4% obveznic kranjskega deželnega posojila,

kar se s tem v splošno znanje prijavlja.

Od dež. odbora kranjskega

v Ljubljani, dné 16. novembra 1898.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem ~~se~~ preselil svojo prodajalnico ~~za~~ iz barake za knezoškofijsko palačo na Pogačarjevem trgu (za vodó) v

Semeniščno poslopje

na istem trgu, kjer bodem nadaljeval prodajo

lesne, pletarske in sitarske robe, žime in morske trave.

Zahvaljujem se ob enem slav. občinstvu za doslej izkazano naklonjenost in zaupanje ter se priporočam tudi v bodoče v obila naročila.

Odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

833 3-2

Dunajska borza.

Dné 30. novembra.

Skupni državni dolg v notah	101 gld. 10 kr.
Skupni državni dolg v srebru	101 „ — „
Avstrijska zlata renta 4%	119 „ 90 „
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101 „ 25 „
Ogerska zlata renta 4%	119 „ 85 „
Ogerska krona renta 4%, 200 „	97 „ 55 „
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	914 „ — „
Kreditne delnice, 160 gld.	359 „ 15 „
London vista	120 „ 45 „
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	59 „ — „
20 mark	11 „ 79 „
20 frankov (napoleonor)	9 „ 55 ¹ / ₄ „
Italijanski bankovci	44 „ 55 „
C. kr. cekini	5 „ 70 „

Dné 29. novembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	166 gld. 50 kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	159 „ — „
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	197 „ — „
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99 „ 10 „
Tisine srečke 4%, 100 gld.	138 „ 75 „
Dunavske vravnave srečke 5%	130 „ 50 „
Dunavsko vravnavno posojilo l. 1878	108 „ — „
Posojilo goriškega mesta	112 „ — „
4% kranjsko deželno posojilo	98 „ 50 „
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	98 „ — „
Priporitne obveznice državne železnice	220 „ — „
„ južne železnice 3%	180 „ 10 „
„ južne železnice 5%	125 „ 50 „
„ dolenskih železnic 4%	99 „ 50 „

Kreditne srečke, 100 gld.	203 gld. 50 kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	170 „ — „
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19 „ 40 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	25 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	84 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	84 „ — „
Waldsteinove srečke, 20 gld.	60 „ — „
Ljubljanske srečke	24 „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	155 „ 50 „
Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	3575 „ — „
Akcije tržaškega Lloyd, 500 gld.	436 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	69 „ 75 „
Splošna avstrijska stavbinska družba	115 „ 50 „
Montanska družba avstr. plan.	183 „ — „
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	174 „ — „
Papirnih rubljev 100	127 „ 75 „

S 1. oktobrom se prične novo celoletno naročevanje!

„MERCUR“

XXXVII. letnik.

Avtentično oznanilo žrebanja tu in inozemskih loterijskih efektov, izkaz vseh izžrebanih državnih in zasebnih obligacij.

Brezplačno darilo „Finanzielles Jahrbuch“, ki obsega zaznamek vseh izžrebanih srečk.

Naročuje se s poštnimi nakaznicami pri vseh c. in kr. poštinih uradih in pri administraciji „Mercur“, Dunaj, I., Wollzelle 10.

2 gl. 60 kr.

celoletna naročnina.

Izdajatelj: Dr. Ivan Janežič.

Odgovorni vrednik: Ivan Rakovec.

Tisk »Katoške Tiskarne« v Ljubljani.